

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

Broj: 02/1-18-16536/24
Tuzla, 02.07.2024. godine

Na osnovu člana 5. i 29. Zakona o Vladi Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 i 15/17), Vlada Tuzlanskog kantona na sjednici održanoj dana 02.07.2024. godine, donosi

ZAKLJUČAK

I

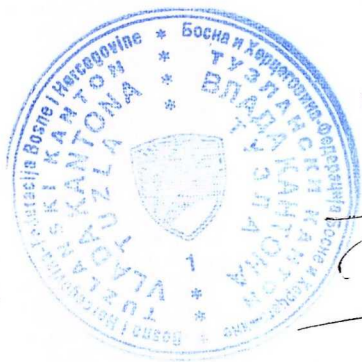
Prihvata se Informacija o stanju trgovačke djelatnosti na području Tuzlanskog kantona u 2023. godini.

II

Informacija iz tačke I ovog Zaključka uputit će se Skupštini Tuzlanskog kantona na razmatranje.

DOSTAVITI:

- 1 x Skupštini Tuzlanskog kantona**
- 1 x Ministarstvu trgovine, turizma
i saobraćaja**
- 1 x Evidenciji**
- 1 x a/a**

PREMIJER KANTONA

Irfan Halilagić

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja

INFORMACIJA O STANJU TRGOVAČKE DJELATNOSTI NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA U 2023.GODINI

Tuzla, jun 2024.godine

SADRŽAJ

POPIS TABELA.....	2
POPIS ILUSTRACIJA.....	3
UVOD.....	4
1. UNUTARNJA TRGOVINA.....	5
1.1. Registrovani poslovni subjekti u trgovini.....	5
1.2. Broj zaposlenih u trgovini.....	8
1.3. Cijene.....	9
1.4. Nadzor tržišno ugostiteljske inspekcije.....	12
2. VANJSKA TRGOVINA.....	14
2.1. Izvoz.....	14
2.2. Uvoz.....	18
2.3. Uvoz/Izvoz – spoljnotrgovinski bilans.....	21
AKTIVNOSTI MINISTARSTVA I PREDUZETE MJERE.....	24
Kratak pregled.....	26

POPIS TABELA

Tabela 1. Registrirani poslovni subjekti na području TK 2021. - 2023.godine.....	5
Tabela 2. Registrirana fizička i pravna lica u TK 2021. - 2023. godine	6
Tabela 3. Ukupno registrovana fizička i pravna lica u TK u 2023. godini.	6
Tabela 4. Raspored poslovnih subjekata (trgovačke djelatnosti) po gradovima i općinama TK u 2023.godini	7
Tabela 5. Broj prijavljenih i odjavljenih trgovačkih objekata u 2023.godini po općinama i gradovima TK	8
Tabela br. 6 Pregled prijavljenih i odjavljenih trgovačkih objekata za 2023.godinu	8
Tabela 7. Prosječan broj zaposlenih u trgovini u odnosu na ukupan broj zaposlenih u TK.....	8
Tabela 8. Pregled prosječnih cijena odabranih artikala	10
Tabela 9. Pregled prosječnih cijena po godinama	11
Tabela 10. Inspekcijski pregledi tržišno-ugostiteljske insp. u oblasti trgovine u 2023. godini.....	12
Tabela 11. Insp. pregledi tržišno-ugostiteljske insp. u oblasti trgovine u 2023.godini-upravne mjere	13
Tabela 12. Izvoz TK po sektorima 2021.- 2023.godina	14
Tabela 13. Izvoz TK po područjima Klasifikacije djelatnosti KD BiH 2010.....	15
Tabela 14. Izvoz TK po zemljama 2021.-2023.godina	15
Tabela 15. Izvoz TK u 2023.godini po zemljama i % učešća u izvozu.....	16
Tabela 16. Uvoz TK po sektorima 2021.-2023.godina.....	18
Tabela 17. Uvoz po područjima klasifikacije djelatnosti KD BiH 2010.....	19
Tabela 18. Uvoz TK po zemljama 2021.-2023.godina	19
Tabela 19. Uvoz/ izvoz u Tuzlanskom kantonu	21
Tabela 20. Uvoz/izvoz po područjima klasifikacije djelatnosti KD BiH 2010.....	21
Tabela 21. Izvoz/Uvoz TK po sektorima 2021. – 2023. godina.....	21
Tabela 22. Uvoz/Izvoz TK po zemljama u 2021. – 2023.godini	22
Tabela 23. Uvoz/Izvoz TK po zemljama u 2021. – 2023.godini.....	22
Tabela 24. Spoljnostrogovinski bilans po zemljama za 2023.godinu.....	23

POPIS ILUSTRACIJA

Grafikon 1. Ukupan broj registriranih poslovnih subjekata u TK u odnosu na broj registriranih u trgovini 2021.-2023.godine.....	5
Grafikon 2. Kretanje broja registriranih pravnih i fizičkih lica u trgovini u TK 2021. - 2023.godine.....	6
Grafikon 3. Odnos registrovanih privrednih subjekata u svim djelatnostima i u trgovini na području TK u 2023.godini.....	7
Grafikon 4. Broj zaposlenih u trgovini u odnosu na ukupan broj zaposlenih u TK.....	9
Grafikon 5. Pregled cijena životnih namirnica u 2021., 2022., i 2023.godini.....	11
Grafikon 6. Linijski prikaz kretanja izvoza za pojedine kategorije proizvoda.....	14
Grafikon 7. Izvoz TK po zemljama 2021.-2023.godina.....	16
Grafikon 8. Zemlje sa najvećim učešćem u ukupnom izvozu TK u 2023.godini.....	17
Grafikon 9. Linijski prikaz kretanja uvoza za pojedine kategorije proizvoda.....	18
Grafikon 10. Kretanje uvoz TK po zemljama 2021. – 2023.godina.....	20
Grafikon 11. Zemlje sa najvećim učešćem u uvozu u 2023.godini.....	20
Grafikon 12. Spoljnotrgovinski bilans TK po zemljama u 2021.-2023.godina.....	22
Grafikon 13. Spoljnotrgovinski bilans za 7 zemalja najintezivnije razmjene u 2023.godini.....	23

UVOD

Trgovina je jedna od značajnijih privrednih grana, koja u bruto društvenom proizvodu učestvuje sa 12-15%, a po broju zaposlenih je na drugom mjestu, odmah iza prerađivačke industrije.

Globalna robna trgovina bilježi rast za 1,7 posto u 2023. godini, usporavajući rast od 2,7 posto prošle godine, prema procjeni Svjetske trgovinske organizacije (STO). U izvještaju „Global Trade Outlook and Statistics“ navedeno je da su kontinuitet rata Rusije i Ukrajine, uporna inflacija, stroža monetarna politika i neizvesnost finansijskog tržišta razlog za umanjeni rast svjetske robne trgovine, a evidentno je da i BiH-a trgovina prati svjetske trendove.

Digitalizacija sektora u Bosni i Hercegovini se i dalje ubrzano sprovodi a internetska prodaja je postala jedan od primarnih kanala prodaje i svi koji se ne prilagode ovom trendu uskoro neće biti konkurentni na tržištu. Vlasnici web trgovina ističu da je zakonska regulativa jedna od glavnih prepreka za rad i razvoj web shopova i e-commercea u Bosni i Hercegovini. Zbog toga neki vlasnici online trgovina u BiH s nestrpljenjem očekuju donošenje novog federalnog zakona o unutarnjoj trgovini. Ovaj zakon treba da razradi do detalja web prodaju, te da se stavi na stranu zaštite registrovanih trgovaca, a visokim kaznama i sankcijama zabrani crno tržište koje danas cvjeta i gdje država gubi milione prihoda od poreza, a leganim trgovinama stvara problem nelojalne konkurencije gdje oni nemaju sredstva da se bore protiv istih. U decembru 2023.godine utvrđen je Nacrt Zakona o unutrašnjoj trgovini.

Uređenje tržišta je preduslov i pridruživanju Europskim integracijama. Proces usaglašavanja sistema nadzora nad tržištem s modelom EU je još uvijek na samom početku. Usaglašavanje sa standardima EU u ovoj oblasti rezultirat će, uz ostalo, pojednostavljivanjem složenih procedura i dugotrajnih procesa i omogućiti značajniji porast prometa (posebno izvoza) po osnovu postojeće mreže sporazuma o slobodnoj trgovini koje je BiH potpisala sa zemljama jugoistočne Evrope.

Naša vizija razvoja trgovine podrazumijeva:

- promociju i povećanje učešća trgovine proizvodima domaćeg porijekla/proizvodnje,
- legalizaciju neregistriranih trgovaca,
- eliminaciju nelojalne konkurencije među trgovcima,
- kontrolu porijekla robe i njenog kvaliteta,
- viši nivo usluge u trgovini i zadovoljstva potrošača i
- viši nivo zaštite prava potrošača.

Programom rada Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu:Ministarstvo) za 2024. godinu predviđena je izrada „Informacije o stanju trgovačke djelatnosti na području Tuzlanskog kantona u 2023. godini“.

Podaci korišteni u ovoj Informaciji su prikupljeni u saradnji sa privrednim društvima, općinskim službama, te su korišteni podaci Federalnog zavoda za statistiku.

Cilj Informacije je da prikaže kretanje broja trgovaca, zaposlenih u trgovini, uvoza i izvoza, te da kroz nekoliko ekonomskih pokazatelja prikaže rezultate poslovanja i stanje trgovačke djelatnosti na području Tuzlanskog kantona u 2023. godini, a istovremeno da pruži osnov za njeno bolje planiranje u narednom periodu.

Analiza je rađena na bazi podataka 2021. – 2023. godine.

1. UNUTARNJA TRGOVINA

1.1. Registrovani privredni subjekti u trgovini

Broj ukupno registriranih poslovnih subjekata na području Tuzlanskog kantona na dan 31.12.2023. godine iznosio je 21.808 što je u odnosu na 2022. godinu više za 391 odnosno za 1,82%. Od toga je 10.415 pravnih i 11.393 fizičkih lica.

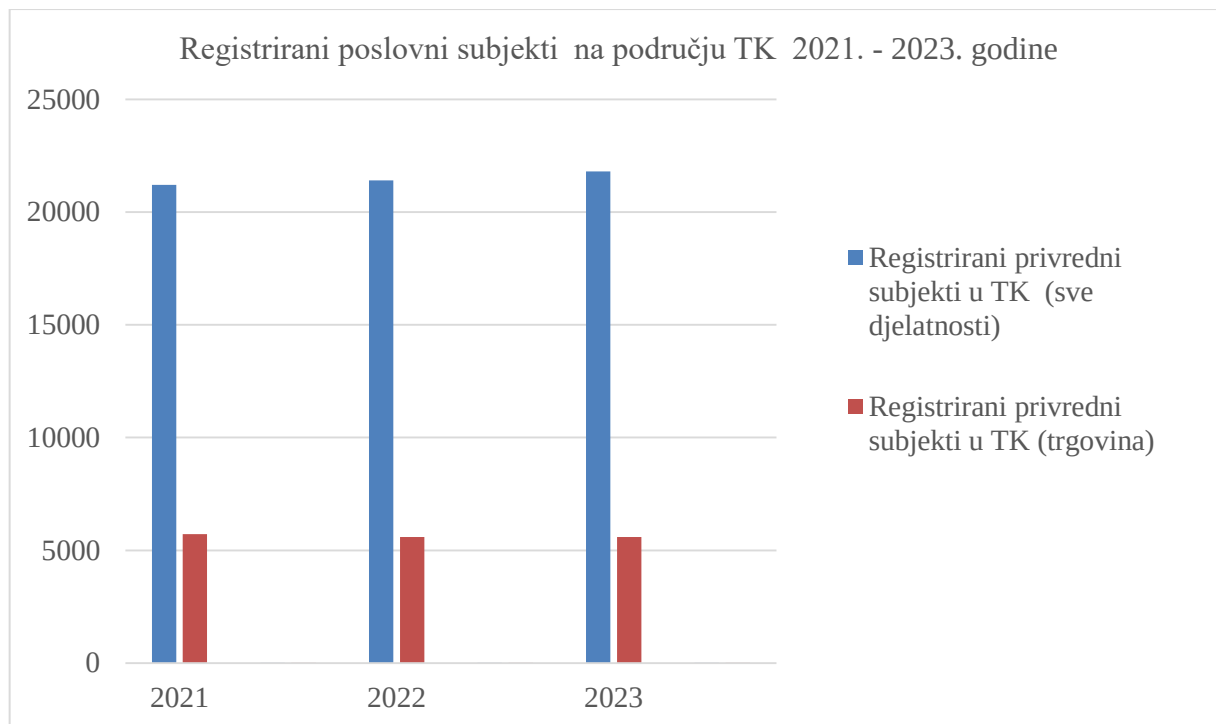
Broj registriranih firmi iz oblasti trgovine na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala, te trgovine predmetima za ličnu upotrebu u domaćinstvu u Tuzlanskom kantonu iznosio je 5.591, što čini 26% ukupnog broja registriranih firmi u Tuzlanskom kantonu. Uočavamo da se broj poslovnih subjekata koji se bave trgovinom kao pretežnom djelatnošću povećao za 3 subjekata ili za 0,05% u odnosu na 2022.godinu.

Tabela 1. Registrirani poslovni subjekti na području TK 2021. - 2023. godine

	2021		2022		2023	
Registrirani privredni subjekti u TK (sve djelatnosti)	21214	100%	21417	100%	21808	100%
Registrirani privredni subjekti u TK (trgovina)	5714	27%	5588	26%	5591	26%

(FZS)

Grafikon 1. Ukupan broj registriranih poslovnih subjekata u TK u odnosu na broj registriranih u trgovini 2021.-2023.godine

Od ukupno 5.591 subjekata registriranih za obavljanje trgovačke djelatnosti u 2023. godini, 2.545 je pravnih lica tj. 46%, dok je 3.088 fizičkih lica ili 54%. Broj registriranih poslovnih jedinica u okviru pravnih lica iznosio je 3.046. U 2023.godini imamo smanjen broj obrta za 0,25% ili za 8 obrta. Pretpostavka je da je ovaj pad posljedica usporavanja privrednih aktivnosti i nestabilnosti tržišta uzrokovane svjetskom ekonomskom krizom izazvanom ratnim dejstvima u svijetu. Kriza najviše pogađa „male“ trgovce- obrtnike kao i registrovane trgovce pojedince. Osim toga tu je i sve veća digitalizacija koja dovodi do ekspanzije internet trgovine.

Tabela 2. Registrirana fizička i pravna lica u TK 2021. - 2023. godine

	2021		2022		2023	
Trgovina	5714	100%	5588	100%	5591	100%
Pravna lica	2486	44%	2492	45%	2545	46%
Obrti	3228	56%	3096	55%	3088	54%

(FZS)

Grafikon 2. Kretanje broja registriranih pravnih i fizičkih lica u trgovini u TK 2021. - 2023. godine

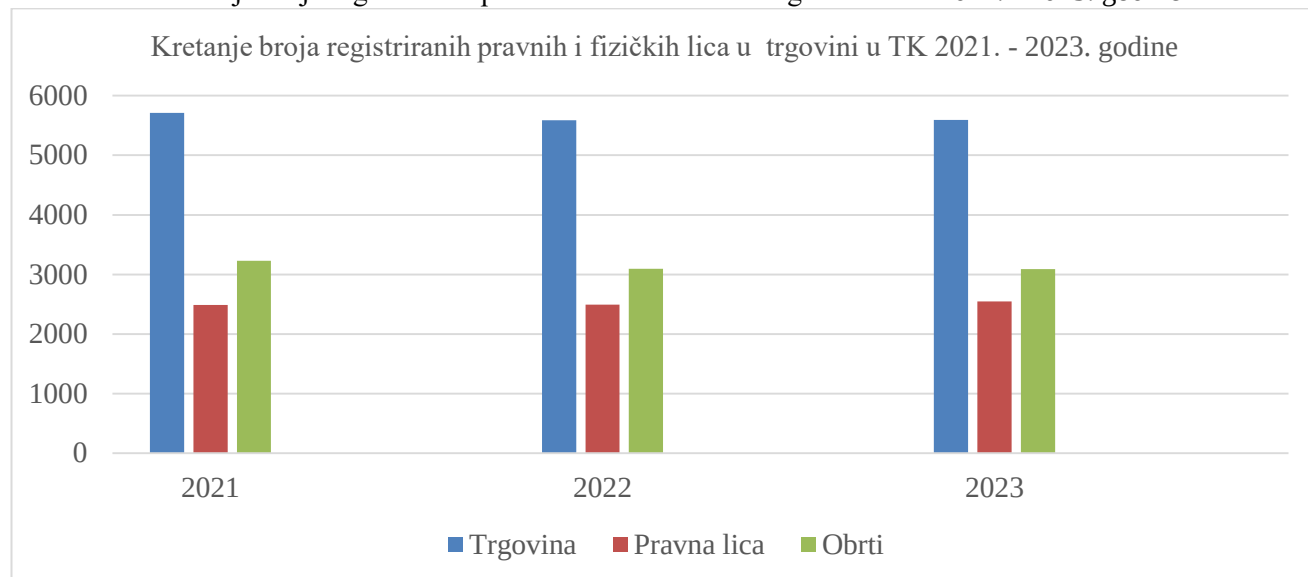

Tabela 3. Ukupno registrovana fizička i pravna lica u TK u 2023. godine

2023				
TUZLANSKI KANTON				
	Pravne osobe		Obrt	
Sve djelatnosti	10415	100%	11393	100%
Trgovina	2545	24%	3088	27%

(FZS)

Grafikon 3. Odnos registrovanih privrednih subjekata u svim djelatnostima i u trgovini na području TK u 2023.godini

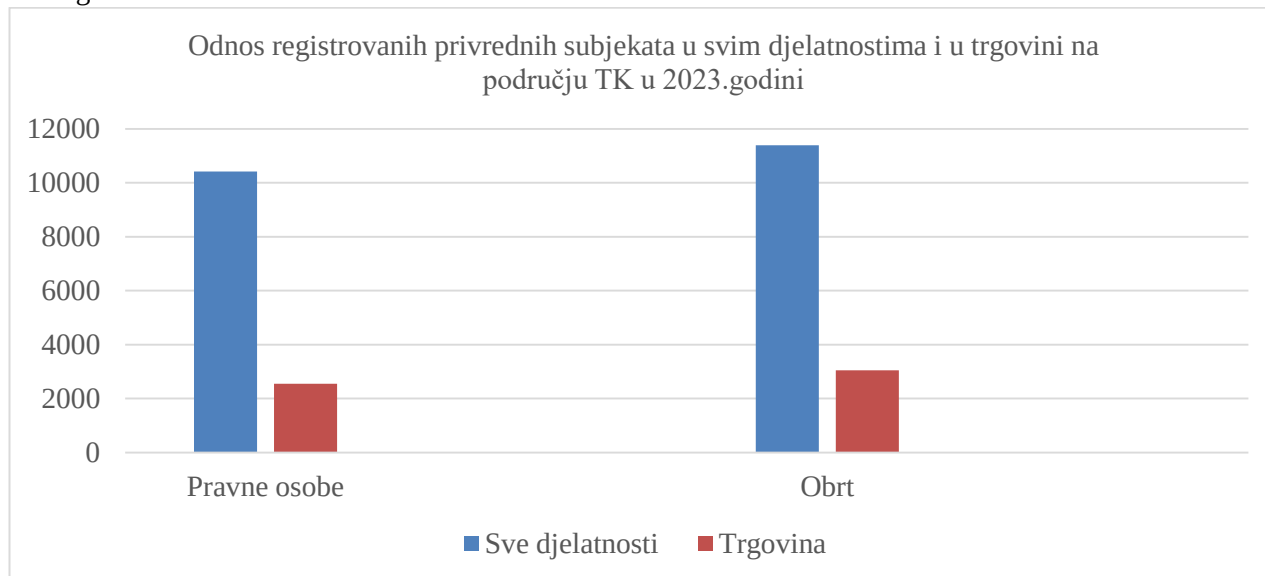

Tabela 4. Raspored poslovnih subjekata (trgovačke djelatnosti) po gradovima i općinama TK u 2023.godini

2023			
G-Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	Pravne osobe	Obrt	UKUPNO
TUZLANSKI KANTON	2545	3046	5591
Banovići	67	85	152
Čelić	30	50	80
Doboj-Istok	45	47	92
Grad Gračanica	225	305	530
Grad Gradačac	284	511	795
Grad Lukavac	158	353	511
Grad Srebrenik	257	172	429
Grad Tuzla	987	876	1863
Grad Živinice	319	324	643
Kalesija	112	192	304
Kladanj	34	72	106
Sapna	17	25	42
Teočak	10	34	44

(FZS)

Prema evidenciji koju vodi Ministarstvo, a na osnovu rješenja općinskih službi o odobrenju ili prestanku rada, broj prijavljenih i odjavljenih fizičkih lica koja se bave trgovinom u Tuzlanskom kantonu po općinama je naveden u tabeli ispod:

Tabela 5. Broj prijavljenih i objavljenih trgovačkih objekata u 2023.godini po općinama i gradovima TK

Red.br.	Lokalna Zajednica	Prijavljeno	Objavljeno
1	Grad Tuzla	57	46
2	Grad Živinice	31	25
3	Grad Srebrenik	34	28
4	Grad Gračanica	31	12
5	Grad Gradačac	27	22
6	Grad Lukavac	27	22
7	Općina Kalesija	2	1
8	Općina Sapna	3	1
9	Općina Teočak	0	0
10	Općina Kladanj	3	2
11	Općina Banovići	14	8
12	Općina Doboj-Istok	6	3
13	Općina Čelić	4	2
	UKUPNO	239	172

(MTTSTK)

Tabela br. 6 Pregled prijavljenih i objavljenih trgovačkih objekata za 2021. - 2023.godinu

Pokazatelj/ Godina	2021	2022	2023
Broj prijavljenih trgovačkih objekata	179	208	239
Broj objavljenih trgovačkih objekata	187	177	172

(MTTSTK)

1.2. Broj zaposlenih u trgovini

Ukupan broj zaposlenih u Tuzlanskom kantonu 31.12.2023. godine, prema podacima FZS FBiH, iznosio je 101.715 osoba. Od toga broja zaposlenih u trgovini bilo je 18.545 što je 18,23% od ukupnog broja zaposlenih.

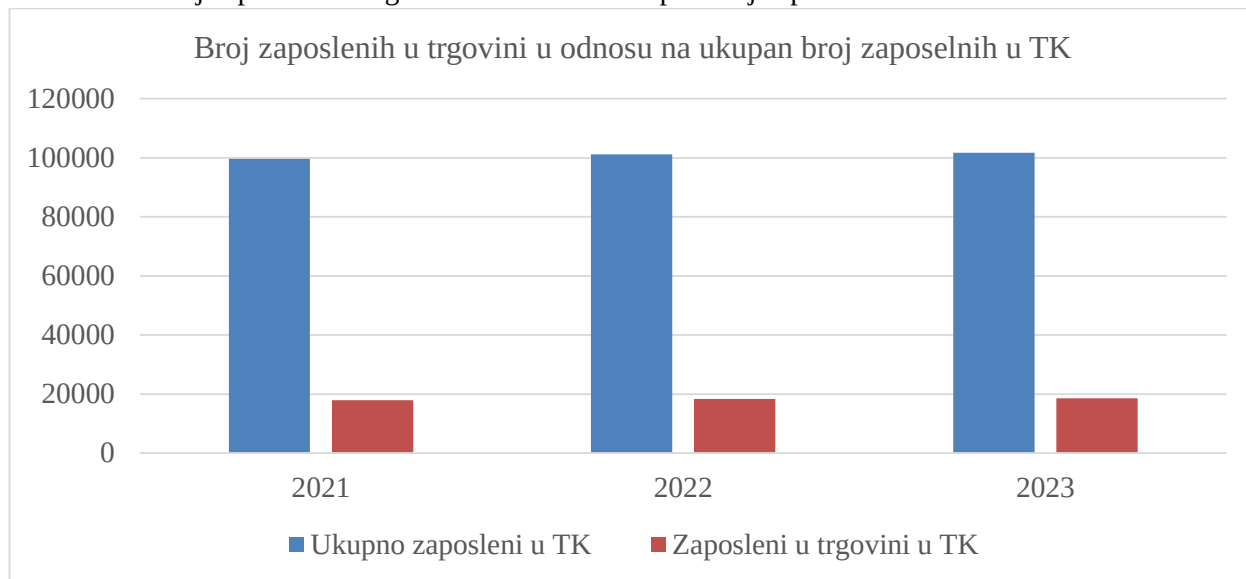
Broj zaposlenih u Tuzlanskom kantonu u 2023. godini veći je za 523 zaposlena, odnosno za 0,52% u odnosu na 2022. godinu, a broj zaposlenih osoba u trgovini u 2023. godini je veći za 208 tj. 1,13% veći u odnosu na 2022.godinu.

Tabela 7. Prosječan broj zaposlenih u trgovini u odnosu na ukupan broj zaposlenih u TK

	2021	2022	2023	
Ukupno zaposleni u TK	99589	101192	101715	100%
Zaposleni u trgovini u TK	17871	18337	18545	18,23%

(FZS)

Grafikon 4. Broj zaposlenih u trgovini u odnosu na ukupan broj zaposlenih u TK

Prosječna neto plaća ostvarena u trgovini u 2023. godini u iznosu od 905,00KM, viša je za 15,43% u odnosu na prosječnu neto plaću u trgovini u 2022. godini (784,00KM), a od prosječne plaće u Tuzlanskom kantonu (1.161,00KM) niža je za 22,05%, te se još uvijek nalazi među najnižim plaćama u Kantonu (pored hotelijerstva i ugostiteljstva te građevinarstva).

1.3. Cijene

Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona u okviru svojih nadležnosti i u skladu sa Zakonom o kontroli cijena („Službene novine FBiH”, broj 2/95) kontroliše kretanje cijena i marži za određene grupe proizvoda.

Ministarstvo je, takođe, u 2023. godini pratilo i prosječne cijene osnovnih životnih namirnica na osnovu podataka koje su dostavljale trgovačka preduzeća: d.o.o. „Bingo“ export-import, „Merkator- BH“ d.o.o., „Piemonte“ d.o.o., Belamionix“ d.o.o., sa najvećim maloprodajnim lancima.

Na osnovu tih podataka sastavljen je pregled prosječnih cijena odabranih artikala.

Tabela 8. Pregled prosječnih cijena odabranih artikala

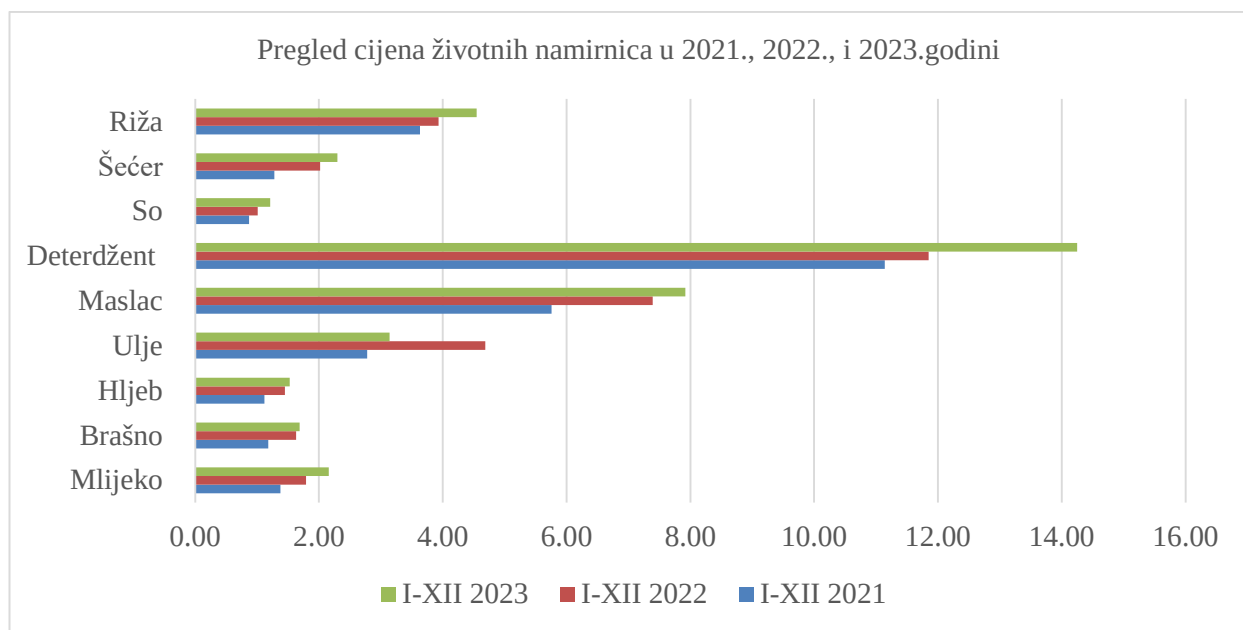
Red. br.	naziv artikla		jed. mjere	PROSJEČNE CIJENE NA TK ZA I-XII 2023.GODINU (MERKATOR, PIEMONTE, BINGO, BELAMIONIX)																							
				januar	februar	%	mart	%	april	%	maj	%	juni	%	juli	%	avgust	%	septem.	%	oktobar	%	novem.	%	decem.	%	
1	MLUEKO			2.42	2.42	99.83	2.33	96.16	2.22	95.36	2.09	94.14	2.02	96.77	2.01	99.20	2.02	100.75	2.08	103.11	2.13	102.00	2.13	100.39	2.07	97.21	
1.1		1,5 % ml. masti	lit.	2.15	2.17	100.93	2.17	100.12	2.08	95.51	2.07	99.88	2.08	100.12	2.07	99.88	2.09	100.60	2.11	101.20	2.12	100.59	2.11	99.29	2.09	99.05	
1.2		2,8% ml. masti	lit.	2.41	2.38	98.96	2.14	89.66	2.01	93.97	1.94	96.64	1.85	95.36	1.88	101.69	1.91	101.46	1.92	100.72	2.02	104.81	2.03	100.50	2.01	99.14	
1.3		3,2% ml. masti	lit.	2.72	2.71	99.72	2.67	98.71	2.58	96.35	2.26	87.57	2.14	94.90	2.06	96.38	2.07	100.24	2.22	107.26	2.24	100.90	2.27	101.34	2.13	93.79	
2	BRAŠNO			1.73	1.72	99.49	1.72	100.15	1.72	99.64	1.71	99.49	1.64	96.20	1.67	101.83	1.66	99.40	1.67	100.23	1.68	100.45	1.67	99.85	1.66	99.33	
2.1		T-400	kg	1.92	1.90	99.22	1.91	100.13	1.91	100.00	1.90	99.74	1.75	91.84	1.86	106.30	1.86	100.27	1.86	99.73	1.88	101.08	1.85	98.80	1.83	98.79	
2.2		T-500	kg	1.54	1.54	99.84	1.54	100.16	1.53	99.19	1.52	99.18	1.54	101.65	1.49	96.76	1.47	98.32	1.48	100.85	1.48	99.66	1.49	101.19	1.49	100.00	
3	HLJEB			1.48	1.48	100.35	1.52	102.58	1.52	100.03	1.52	99.86	1.55	102.27	1.56	100.16	1.56	99.97	1.54	99.13	1.56	101.04	1.55	99.07	1.55	100.03	
3.1		polubjeli 400 gr.	kom	1.40	1.40	100.00	1.40	100.00	1.40	100.00	1.40	100.00	1.40	100.00	1.40	100.00	1.40	100.00	1.35	96.43	1.45	107.41	1.40	96.55	1.40	100.00	
3.2		polubjeli 500 gr.	kom	1.49	1.70	113.76	1.70	100.15	1.70	100.00	1.69	99.71	1.69	99.56	1.70	100.74	1.70	100.00	1.69	99.26	1.70	101.04	1.68	98.83	1.69	100.15	
3.3		polubjeli 600 gr.	kom	1.42	1.42	100.00	1.42	100.00	1.42	100.00	1.42	100.00	1.42	100.00	1.42	100.00	1.42	100.00	1.38	97.65	1.42	102.41	1.40	98.82	1.40	100.00	
3.4		bijeli 400 gr.	kom	1.57	1.57	100.00	1.60	102.13	1.60	100.00	1.60	100.00	1.57	97.92	1.57	100.00	1.57	100.00	1.62	103.19	1.60	98.97	1.60	100.00	1.60	100.00	
3.5		bijeli 500 gr.	kom	1.45	1.27	87.97	1.47	115.25	1.47	100.17	1.46	99.49	1.59	108.38	1.59	100.16	1.59	99.84	1.53	96.21	1.51	99.18	1.51	100.00	1.51	100.00	
3.6		bijeli 600 gr.	kom	1.55	1.55	100.00	1.55	100.00	1.55	100.00	1.55	100.00	1.68	108.06	1.68	100.00	1.68	100.00	1.70	101.49	1.68	98.53	1.68	100.00	1.68	100.00	
4	ULJE (suncokretovo)			3.84	3.74	97.48	3.61	96.46	3.24	89.70	3.14	97.12	3.11	98.99	2.95	94.73	2.88	97.65	2.91	101.16	2.81	96.45	2.71	96.47	2.69	99.32	
4.1		"Bimal"	lit	3.82	3.72	97.19	3.65	98.18	3.35	91.78	3.18	95.00	3.21	100.79	2.83	88.14	2.77	98.05	2.79	100.54	2.70	97.04	2.54	93.80	2.48	97.93	
4.2		"Floriol"	lit	3.89	3.71	95.31	3.53	95.15	3.32	93.91	3.20	96.61	2.96	92.51	2.90	97.89	2.77	95.43	2.77	100.18	2.70	97.39	2.57	95.19	2.57	99.90	
4.3		"Dukat"	lit	3.80	3.80	100.00	3.65	96.05	3.05	83.56	3.05	100.00	3.17	103.93	3.12	98.42	3.10	99.36	3.18	102.58	3.03	95.13	3.03	100.00	3.03	100.00	
5	MASLAC 250 gr			8.12	7.96	98.14	7.59	220.91	7.38	41.97	7.72	104.50	7.90	102.34	8.19	103.70	8.05	98.26	8.13	101.09	7.90	97.17	8.03	101.61	8.12	101.06	
5.1		"Meggle"	kom	8.72	8.69	99.66	8.10	93.17	7.81	96.46	8.46	108.32	8.58	101.46	8.59	100.08	8.50	98.99	8.55	100.51	8.12	95.05	8.43	103.82	8.44	100.04	
5.2		"Dukat"	kom	7.51	7.24	96.37	27.09	374.27	6.96	25.68	6.97	100.22	7.21	103.41	7.79	108.01	7.59	97.46	7.72	101.75	7.69	99.51	7.63	99.28	7.80	102.20	
6	DETERDŽENT 3kg			13.09	13.54	103.39	13.98	103.26	14.10	100.91	14.06	99.72	14.53	103.29	14.68	101.07	14.78	100.64	14.77	99.97	14.41	97.54	14.56	101.06	14.57	100.10	
6.1		"Faks"	kom	13.30	13.41	100.83	13.49	100.60	13.58	100.63	13.78	101.47	14.73	106.93	15.09	102.43	15.54	102.95	15.10	97.17	14.82	98.15	14.76	99.63	14.76	100.00	
6.2		"Ariks"	kom	11.11	11.58	104.23	11.84	102.22	12.12	102.41	11.62	95.83	12.06	103.81	12.18	100.97	12.05	98.93	11.74	97.45	11.50	97.98	11.69	101.59	11.66	99.81	
6.3		"Ariel"	kom	14.86	15.61	105.05	16.60	106.31	16.61	100.08	16.80	101.13	16.79	99.94	16.78	99.94	16.74	99.79	17.48	104.38	16.90	96.72	17.24	101.97	17.30	100.38	
7	SO ZA LJUDSKU ISHRANU		kg	1.13	1.17	103.24	1.18	101.14	1.18	100.00	1.18	100.00	1.18	100.00	1.2075	102.33	1.25	103.73	1.26	100.20	1.25	99.40	1.2475	100.00	1.3233	106.08	
8	ŠEĆER			2.32	2.33	100.43	2.40	102.79	2.37	98.85	2.36	99.47	2.35	99.58	2.36	100.53	2.35	99.58	1.95	82.98	2.27	116.54	2.26	99.45	2.25	99.41	
8.1		sitni - kristal	kg	2.32	2.33	100.43	2.40	102.79	2.37	98.85	2.36	99.47	2.35	99.58	2.36	100.53	2.35	99.58	1.95	82.98	2.27	116.54	2.26	99.45	2.24	99.26	
8.2		kocka	kg																						2.25		
9	RIŽA			4.33	4.35	100.49	4.34	99.77	4.42	101.79	4.46	100.93	4.61	103.31	4.66	101.25	4.63	99.25	4.67	100.78	4.69	100.56	4.64	98.83	4.77	102.80	
9.1		najniža cijena	kg	2.90	2.88	99.57	2.89	100.26	2.90	100.26	2.89	99.57	2.96	102.69	2.97	100.34	2.89	97.14	2.96	102.51	3.00	101.35	2.98	99.42	3.12	104.61	
9.2		najviša cijena	kg	5.76	5.82	100.95	5.79	99.53	5.94	102.55	6.03	101.60	6.25	103.61	6.36	101.68	6.37	100.24	6.37	100.00	6.38	100.20	6.29	98.55	6.41	101.95	
10	MESO			12.73	12.58	98.86	12.79	101.65	13.25	103.58	13.08	98.75	12.83	98.06	12.63	98.49	11.59	91.71	12.40	107.06	12.59	101.52	12.63	100.32	12.60	99.74	
10.1		piletina	kg	7.96	7.72	97.01	8.75	113.31	9.72	111.09	9.13	93.93	7.86	86.11	7.86	100.03	7.76	98.76	7.69	99.07	8.60	111.77	8.77	102.07	8.48	96.61	
10.2		teletina	kg	14.60	14.50	99.31	14.57	100.48	14.74	101.20	14.56	98.78	15.11	103.78	14.28	94.51	12.09	84.66	13.51	111.70	13.34	98.74	13.48	101.05	12.80	94.99	
10.3		junetina	kg	17.34	17.15	98.90	16.83	98.16	17.56	104.31	17.65	100.51	17.33	98.21	17.26	99.60	14.83	85.92	17.30	116.66	17.37	100.40	17.25	99.31	18.02	104.46	
10.4		riba	kg	11.02	10.96	99.52	11.01	100.43	10.97	99.64	10.99	100.18	11.01	100.16	11.13	101.14	11.66	104.74	11.12	95.35	11.07	99.53	11.03	99.66	11.10	100.66	
11	TJESTENINA 500gr		kom	2.15	2.1875	101.74	2.29	104.69	2.5425	111.03	2.5375	99.80	2.5275	99.61	2.4825	98.22	2.33	93.86		0.00	2.5525		2.5375	99.41	2.45	96.55	

Tabela 9. Pregled prosječnih cijena po godinama

Naziv artikla	Ø cijena I-XII 2021	Ø cijena I-XII 2022	Ø cijena I-XII 2023	Povećanje/Smanjenje cijena 2022/2023
Mlijeko 1l	1.38	1.79	2.16	20,67%
Brašno 1kg	1.18	1.63	1.69	3,80%
Hljeb 600gr	1.12	1.45	1.53	5,52%
Ulje 1l	2.78	4.69	3.14	-33,05%
Maslac 250gr	5.76	7.39	7.92	7,17%
Deterdžent 3kg	11.14	11.85	14.25	20,25%
So 1 kg	0.87	1.01	1.21	19,80%
Šećer 1 kg	1.28	2.02	2.30	13,86%
Riža 1 kg	3.63	3.96	4.55	14,90%

(MTTSTK))

Grafikon 5. Pregled cijena životnih namirnica u 2021., 2022., i 2023.godini

Iz prethodne tabele može se utvrditi da su se prosječne cijene u 2023. godini u odnosu na 2022.godinu **povećale** za proizvode:

- ✓ Šećer 13,86%
- ✓ Brašno 3,80%
- ✓ Mlijeko 20,67%
- ✓ Hljeb 5,52%
- ✓ Maslac 7,17%
- ✓ So 19,80%
- ✓ Riža 14,90%
- ✓ Deterdžent 20,25%
- ✓ Dok se cijena za ulje smanjila za 33,05%.

Prosječno povećanje cijena gore navedenih proizvoda iznosi **13,25%**.

1.4. Nadzor tržišno-ugostiteljske inspekcije

U oblasti trgovačke djelatnosti na području 13 općina/gradova Tuzlanskog kantona u periodu od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine tržišno-ugostiteljski inspektori su izvršili ukupno 1.349 inspekcijskih kontrola.

Tabela 10. Inspekcijski pregledi tržišno-ugostiteljske insp. u oblasti trgovine u 2023. godini

Grad/Općina	Br.insp. pregleda	N A L A Z			IZREČENE UPRAVNE MJERE			Vr.robe stavlj.van prom.
		Uredan	U prekršaju	Ostalo	Zabrane	RJ.o otk.ned.	Ostalo	
2	3	4	5	6	7	8	9	10
Banovići	74	44	24	6	2	10	0	0
Čelić	25	15	8	2	1	3	0	0
Doboj Istok	39	19	15	5	1	4	0	0
Gračanica	143	83	46	14	12	22	0	1730
Gradačac	174	97	41	36	10	27	0	790
Kalesija	53	39	6	8	6	13	0	0
Kladanj	19	14	3	2	1	5	0	0
Lukavac	177	102	48	27	13	19	0	930
Sapna	12	9	2	1	0	1	0	0
Srebrenik	152	94	41	17	14	17	0	1850
Teočak	7	4	2	1	0	0	0	0
Tuzla	298	187	58	53	19	47	0	2700
Živinice	176	89	60	27	13	36	0	0
	1349	796	354	199	92	204	0	8000

Od ukupnog broja izvršenih inspekcijskih pregleda evidentirano je 796 urednih pregleda, a kod 354 pregleda subjekti nadzora su bili u prekršaju, dok je u 199 slučajeva sačinjena službena zabilješka jer se iz objektivnih razloga nije mogao izvršiti pregled.

Prilikom inspekcijskih pregleda nad subjektima nadzora iz oblasti trgovine na području Tuzlanskog kantona inspektori su izrekli sljedeće upravne i prekršajne mjere i to:

- Izdato je 92 rješenje o zabranama
- Izdato je 204 rješenja o otklanjanju nedostataka

Tabela 11. Insp. pregledi tržišno-ugostiteljske insp. u oblasti trgovine u 2023. godini- upravne mjere

REZULTAT PODUZETIH UPRAVNIH MJERA						PODUZETE SANKCIJE		
Red. Br.	Općina/grad	Reg.dj.	Prest.rada	Ostalo	Otkl.ned.	Neotk.ned.	Prek.nal.	Iznos kazni
1	Banovići	1	1	2	7	0	9	13100
2	Čelić	0	0	0	1	0	3	1100
3	Doboj I.	0	0	3	4	0	1	850
4	Gračanica	5	2	10	14	0	22	31250
5	Gradačac	1	2	12	19	0	17	27350
6	Kalesija	0	1	3	9	0	13	16300
7	Kladanj	0	0	0	3	0	2	950
8	Lukavac	2	3	6	11	0	27	29300
9	Sapna	0	0	0	0	0	2	780
10	Srebrenik	1	3	2	8	0	17	22300
11	Teočak	0	0	0	1	0	0	0
12	Tuzla	5	2	21	57	1	64	97350
13	Živinice	2	0	9	36	0	27	36300
	UKUPNO	17	14	68	169	1	204	276930

Prilikom inspekcijskih kontrola u toku 2023.godine na području 13 općina/gradova Tuzlanskog Kantona stavljeno je van prometa robe u vrijednosti od 8.000,00 KM.

Rezultat izvršenih inspekcijskih kontrola u oblasti trgovine na području Tuzlanskog kantona u 2023.godini je sljedeći:

- 17 subjekata nadzora je registrovalo djelatnost
- 14 subjekata nadzora je prestalo sa radom
- 169 subjekata nadzora je otklonilo nedostatke u poslovanju po izdatim rješenjima
- Izdato je 204 prekršajnih naloga
- Iznos novčanih kazni po izdatim prekršajnim nalogima je 276.930,00KM

2. VANJSKA TRGOVINA

2.1. Izvoz

Tabela 12. Izvoz TK po sektorima 2021.- 2023.godina

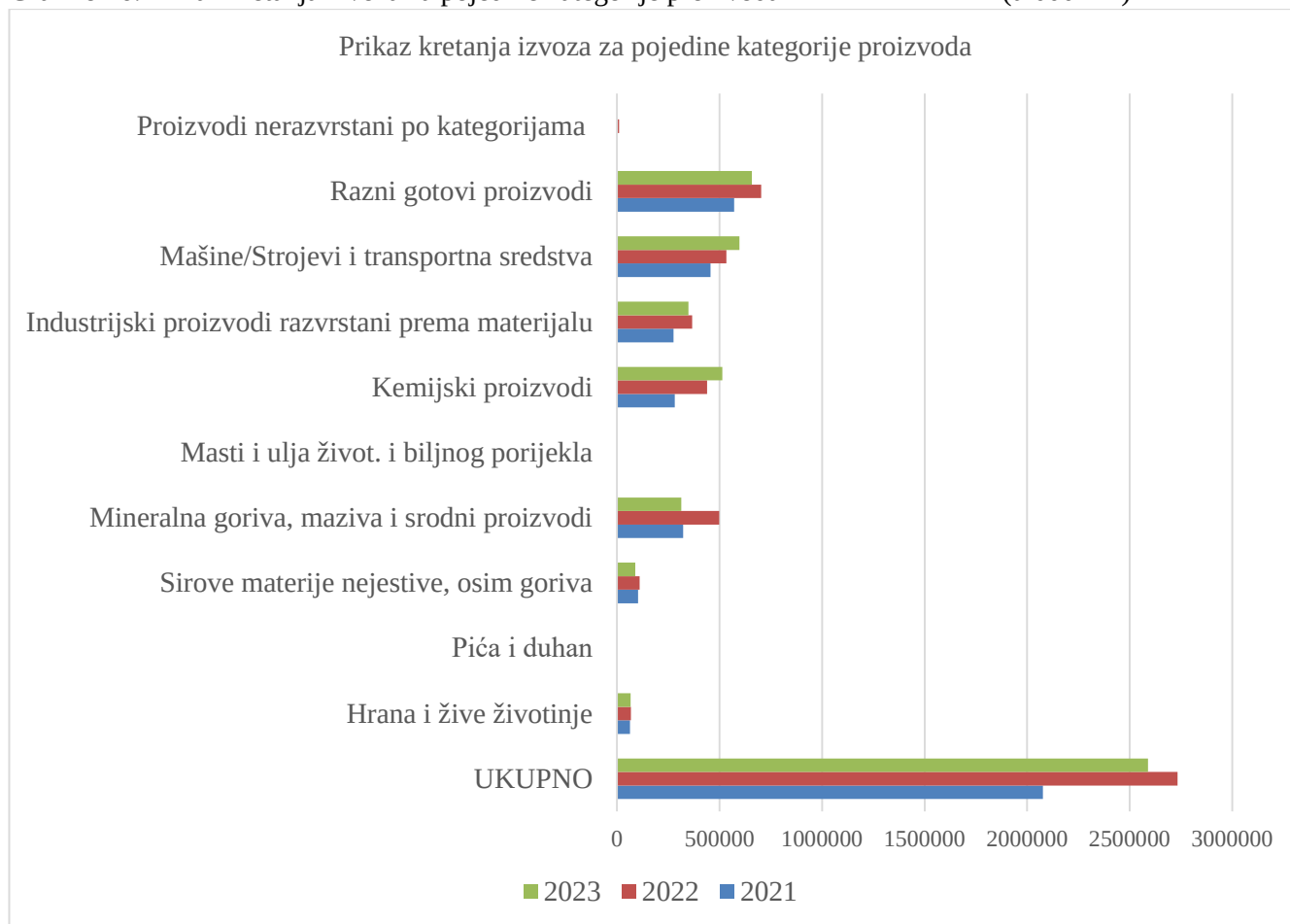
(u 000KM)

	Izvoz, 000 KM			
	2021	2022	2023	% smanjenja ili povećanja
UKUPNO	2076750	2732608	2588897	-5,25%
Hrana i žive životinje	64205	68688	66516	-3,16%
Pića i duhan	1661	740	735	-0,68%
Sirove materije nejestive, osim goriva	103068	109771	89543	-18,42%
Mineralna goriva, maziva i srodni proizvodi	322359	499330	314320	-37,05%
Masti i ulja život. i biljnog porijekla	0	0	15	
Kemijski proizvodi	282330	440124	514448	16,89%
Industrijski proizvodi razvrstani prema materijalu	275270	366113	347780	33,00%
Mašine/Strojevi i transportna sredstva	456586	533482	597653	-5,01%
Razni gotovi proizvodi	571239	703759	657864	-6,52%
Proizvodi nerazvrstani po kategorijama	72	10601	23	-99,78%

(FZS)

Grafikon 6. Prikaz kretanja izvoza za pojedine kategorije proizvoda

(u 000KM)

Ukupna vrijednost izvoza Tuzlanskog kantona u 2023. godini iznosila je 2.588.897.000,00KM, što je manje za 5,25% u odnosu na 2022. godinu.

Važno je istaći da je u većini kategorija proizvoda došlo do smanjenja i to:

- Hrana i žive životinje za 3,16%,
- Sirove materije nejestive, osim goriva 18,42%
- Mineralna goriva, maziva i srodni proizvodi 37,05%
- Mašine/strojevi i transportna sredstva 5,01%.
- Razni gotovi proizvodi 6,52%
- Proizvodi nerazvrstani u kategorije 99,78%
- Piće i duhan“ za 0,68%.

Kod kategorija Kemijski proizvodi je došlo do povećanja vrijednosti izvoza za 16,89% i kod kategorije Industrijski proizvodi razvrstani prema materijalu povećanja za 33%.

Tabela 13. Izvoz TK po područjima Klasifikacije djelatnosti KD BIH 2010 (u 000KM)

	Izvoz, 000 KM		
	2021	2022	2023
UKUPNO	2076750	2732608	2588897
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	7741	5800	5557
Vađenje ruda i kamena	32212	57004	37884
Prerađivačka industrija	1985542	2610024	2516574
Ostalo	51177	49248	28859
Nerazvrstano po kategorijama	72	10532	23

(FZS)

Tabela 14. Izvoz TK po zemljama 2021.-2023.godina (u 000 KM)

	2021	2022	2023	% smanjenja ili povećanja
Srbija	402076	599080	395107	-34%
Austrija	372010	471717	478293	1.39%
Njemačka	306658	407886	421147	3.25%
Hrvatska	186741	279224	298964	7.07%
Slovenija	179832	209274	235029	12.31%
Nizozemska	98187	115608	116339	0.63%
Italija	111830	115082	121793	5.83%
Mađarska	62348	89987	71530	-20.50%
Norveška	-	37753	36779	-2.58%
Poljska	-	49311	62024	25.78%
Ostale zemlje	-	357686	351892	-1.62%

(FZS)

Najviše robe izvezeno je u Austriju, Njemačku, Srbiju, Hrvatsku, Sloveniju, Italiju, Nizozemsku Mađarsku, Poljsku, Norvešku, respektivno.

Od deset zemalja sa kojima Tuzlanski kanton ima najveći izvozni promet, u 2023. godini došlo je do povećanja izvoza u Poljsku (25%); Slovenija (12,31%); Hrvatska (7,07%); Italija (5,83%); Njemačka (3,25%); Austrija (1,39%); Nizozemska (0,63%); dok je izvoz u Srbiju smanjen za 34%, Mađarsku 20,51%, Norvešku 2,58% a u Ostale zemlje smanjen za 1,62%.

Grafikon 7. Izvoz TK po zemljama 2021.-2023.godina

(u 000KM)

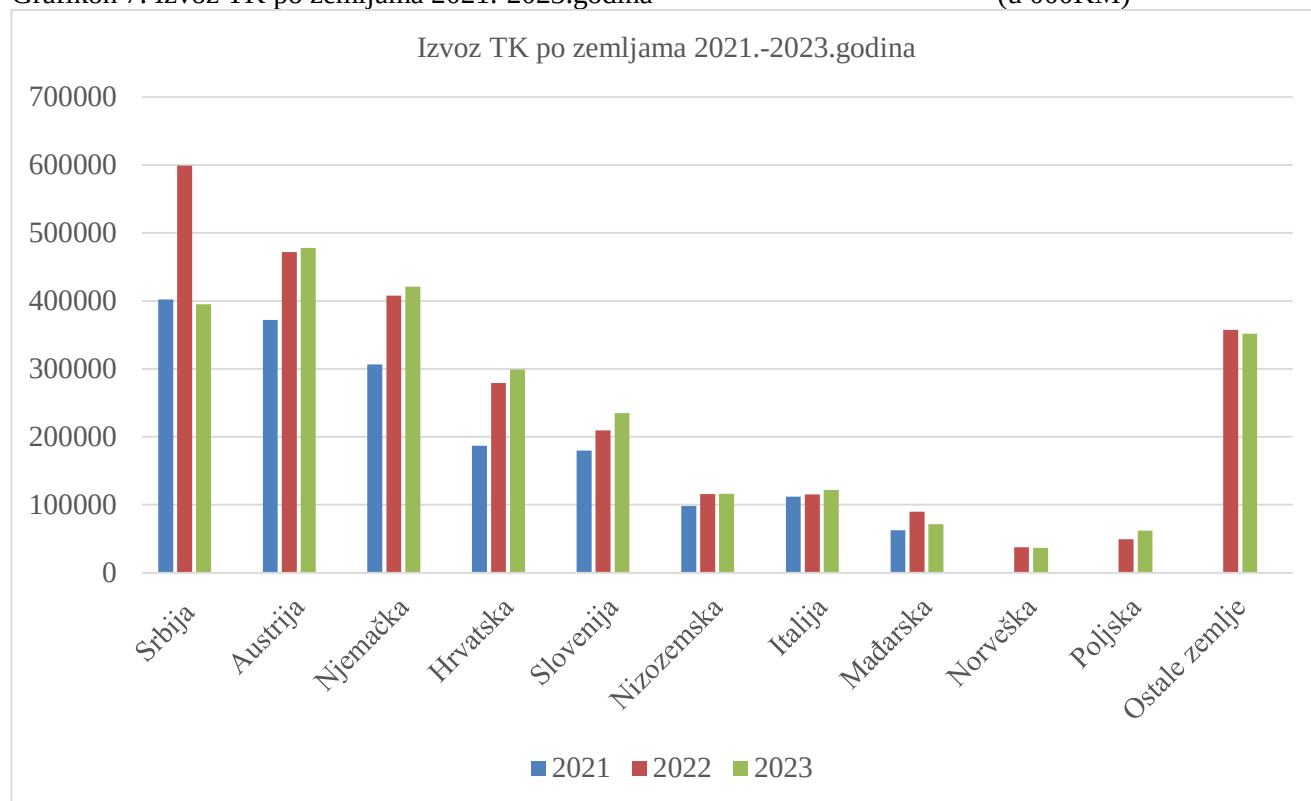

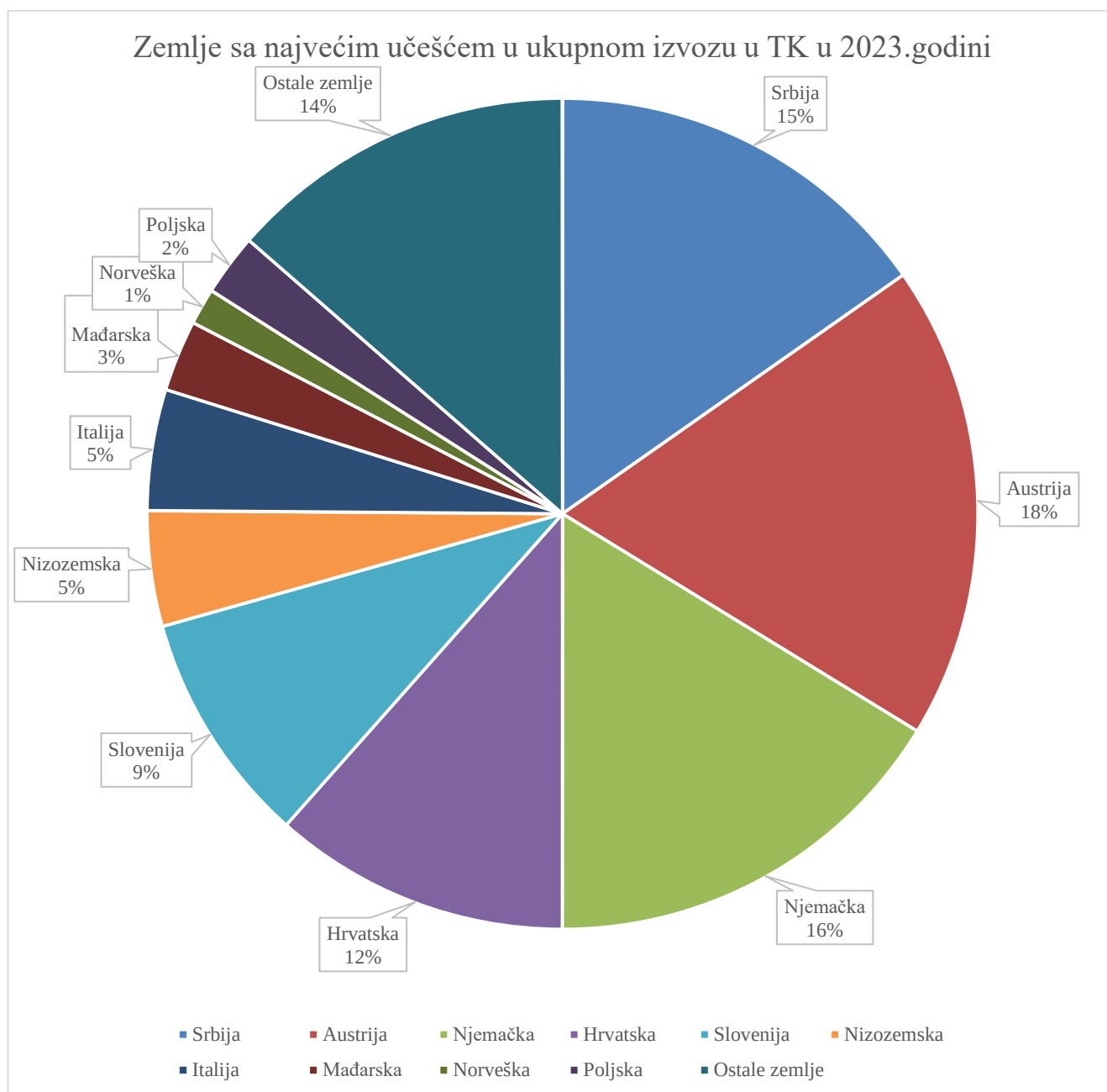
Tabela 15. Izvoz TK u 2023.godini po zemljama i % učešća u izvozu

(u 000KM)

	2023	% učešća
UKUPNO	2588897	
Austrija	478293	18.47%
Njemačka	421147	16.27%
Srbija	395107	15.26%
Hrvatska	298964	11.55%
Slovenija	235029	9.08%
Nizozemska	116339	4.49%
Italija	121793	4.70%
Mađarska	71530	2.76%
Norveška	36779	1.42%
Poljska	62024	2.40%
Ostale zemlje	351892	13.59%

(FZS)

Grafikon 8. Zemlje sa najvećim učešćem u ukupnom izvozu TK u 2023.godini

2.2.Uvoz

Tabela 16. Uvoz TK po sektorima 2021.-2023.godina

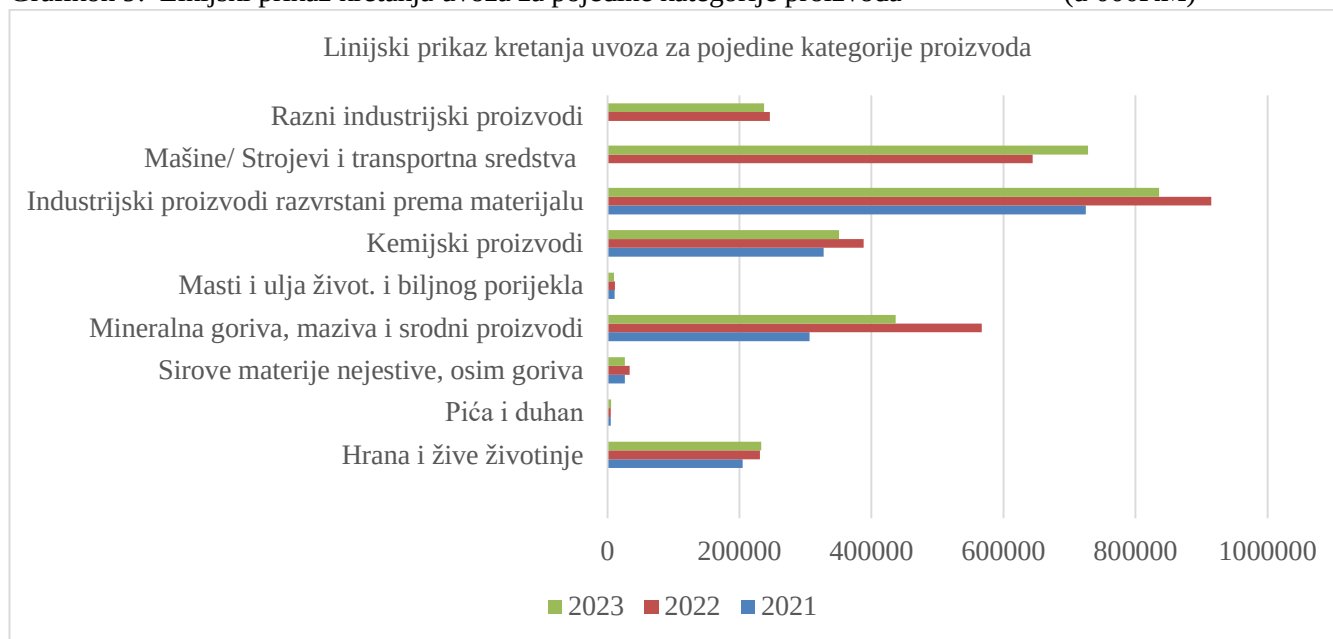
	Uvoz, 000 KM			% Smanjenja ili povećanja
	2021	2022	2023	
Ukupno	2377502	3049718	2863260	-6.11%
Hrana i žive životinje	204689	231115	233142	0.88%
Pića i duhan	5176	5134	5609	9.25%
Sirove materije nejestive, osim goriva	26661	33840	26573	-21.47%
Mineralna goriva, maziva i srodni proizvodi	306083	567238	436460	-12.21%
Masti i ulja život. i biljnog porijekla	10872	11179	9814	-9.61%
Kemijski proizvodi	327312	388163	350850	-9.61%
Industrijski proizvodi razvrstani prema materijalu	724840	914537	835610	-8.63%
Mašine/ Strojevi i transportna sredstva		644240	728033	13.01%
Razni industrijski proizvodi		246112	237169	-3.63%

(FZS)

Privredni subjekti u Tuzlanskom kantonu tokom 2023.godine uvezli su robe u vrijednosti 2.863.260,00KM, što je za 6,11% manje nego u 2022.godine, kada smo imali uvoz od 3.049.718,00KM.

Iz prethodne tabele vidimo da je do procentualnog smanjenja uvoza došlo u većini kategorija proizvoda izuzev u kategorijama „Mašine/ Strojevi i transportna sredstva“, „Piće i duhan“ i „Hrana i žive životinje“ gdje je došlo do povećanja uvoza u odnosu na 2023.godinu, prosječno za 7,71%.

Grafikon 9. Linijski prikaz kretanja uvoza za pojedine kategorije proizvoda (u 000KM)

(FZS)

Tabela 17. Uvoz po područjima klasifikacije djelatnosti KD BiH 2010

	Uvoz, 000 KM		
	2021	2022	2023
UKUPNO	2377502	3049718	2863260
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	120283	129478	115621
Vađenje ruda i kamena	288859	540168	395257
Prerađivačka industrija	1961818	2366049	2344762
Ostalo	6380	7225	7621
Nerazvrstato po kategorijama 1400	-	6799	

(FZS)

Tabela 18. Uvoz TK po zemljama 2021.-2023.godina

	Uvoz, 000 KM			Smanjenje / povećanje %
	2021	2022	2023	
UKUPNO	2377502	3049718	2863260	-6.11%
SAD	276102	504193	386457	-23.35%
Njemačka	319197	347425	361933	4.18%
Turska	253281	318719	295145	-7.40%
Kina	167381	228948	272990	19.24%
Austrija	204048	227329	216790	-4.64%
Italija	169614	203561	198009	-2.73%
Srbija	152735	170083	161817	-4.86%
Hrvatska	102177	121427	115580	-4.82%
Slovenija	74360	96033	105826	10.20%
Mađarska	94359	124389	93928	-24.49%
Ostale zemlje	564107	707611	654785	-7.47%

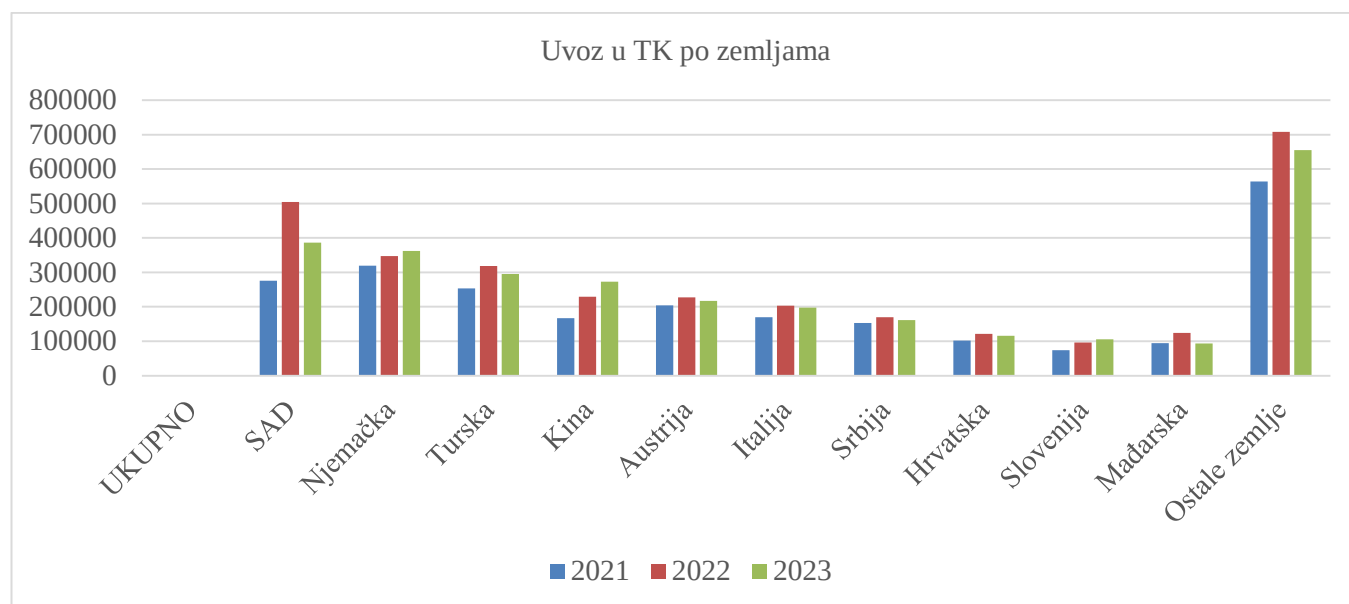
(FZS)

Na područje Tuzlanskog kantona najviše se uvozilo robe iz SAD, Njemacke, Turske, Kine, Austrije, Italije, Srbije, Hrvatske, Slovenije, Mađarske, respektivno.

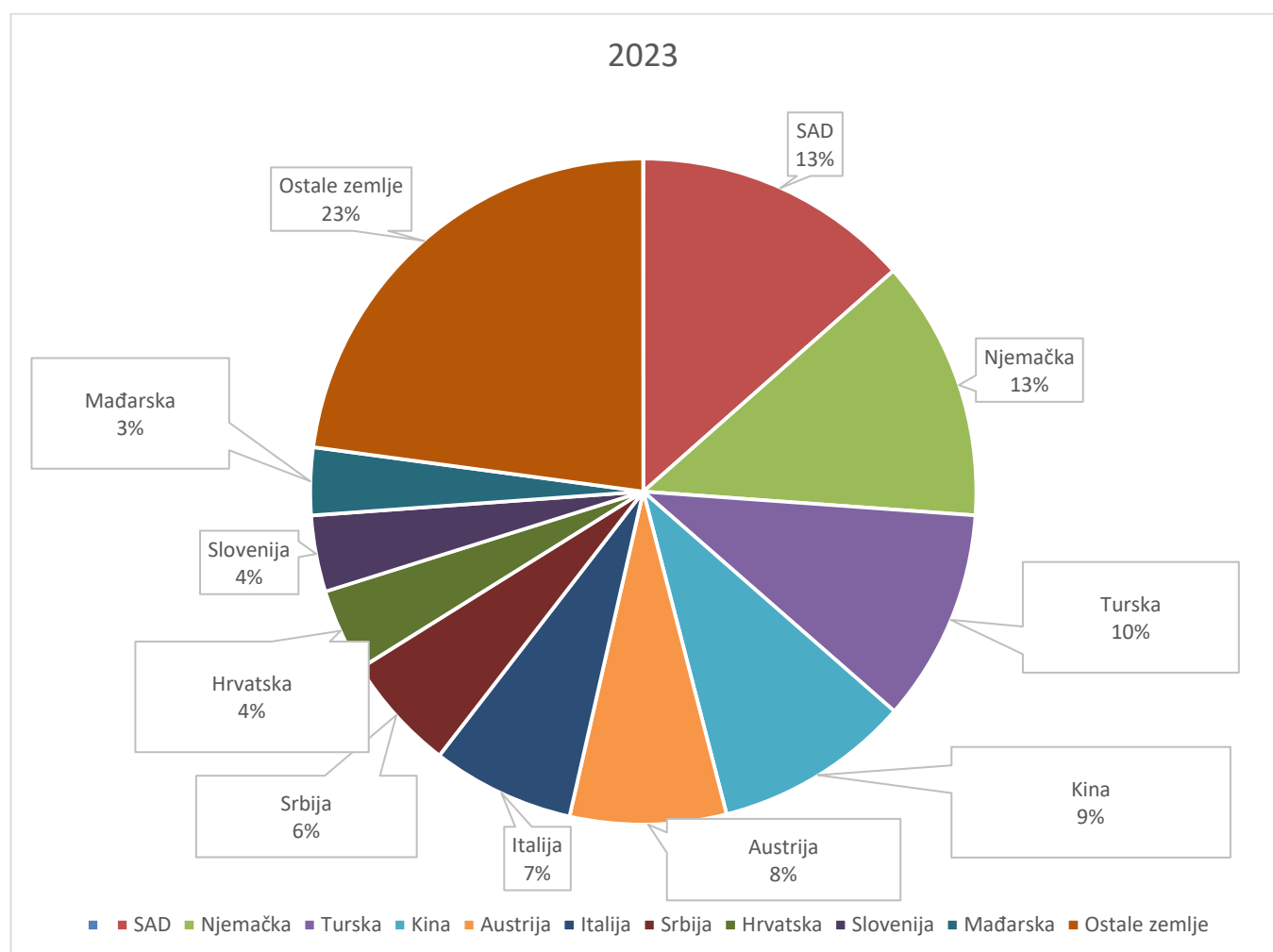
U 2023. godini najviše je porastao uvoz iz Kine i to za 19,24% i pokazuje trend rasta svake godine a zatim kod Slovenije 10,20% i Njemačke 4,18%.

Grafikon 10. Kretanje uvoz TK po zemljama 2021. – 2023.godina

(u 000KM)

Grafikon 11. Zemlje sa najvećim učešćem u uvozu u 2023.godini

2.3.Uvoz/izvoz – spoljnotrgovinski bilans

Ukupan izvoz firme Tuzlanskog kantona u 2023.godini iznosio je 2.588.897.000,00KM, a uvoz 2.863.260.000,00KM. Ako uporedimo podatke iz tabela izvoza i uvoza vidjet ćemo da je spoljnotrgovinski deficit u 2023.godini iznosio 274.363.000,00 a pokrivenost uvoza izvozom 90,40% što je više u odnosu na 2022.godinu kada je pokrivenost izvoza uvozom bila 89,6%, a spoljnotrgovinski deficit bio 317.110.000,00KM.

Tabela 19. Uvoz/izvoz u Tuzlanskom kantonu

(u 000KM)

IZVOZ I UVOZ, 000 KM											
Izvoz			Uvoz			Saldo trgovinskog bilansa			Pokrivenost uvoza izvozom %		
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
2076795	2732608	2588897	2377502	3049718	2863260	-300604	-317110	-274363	87	89,6	90,4

Tabela 20. Izvoz/Uvoz TK po područjima klasifikacije djelatnosti KDBIH 2010

IZVOZI I UVOZI PO PODRUČJIMA KLASIFIKACIJE DJELATNOSTI KD BiH 2010						
	Izvoz, 000 KM			Uvoz, 000 KM		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
UKUPNO	2076795	2732608	2588897	2377502	3049718	2863260
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	7768	5800	5557	120283	129478	115621
Vađenje ruda i kamena	32212	57004	37884	288861	540168	395257
Prerađivačka industrija	1607990	2610024	2516574	1961963	2366049	2344762
Ostalo	25235	49248	28859	6380	7225	7621
Nerazvrstato po kategorijama	1900	10532	23490	1400	6799	-

(FZS)

Tabela 21. Izvoz/Uvoz TK po sektorima 2021. – 2023. godina

IZVOZI I UVOZI PO SEKTORIMA SMTK - Rev 3						
	Izvoz, 000 KM			Uvoz, 000 KM		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
UKUPNO	2076795	2732608.22	2588897	2377502	3049718	2863260
Hrana i žive životinje	64205	68688	66516	204689	231115	233142
Pića i duhan	1661	740	735	5176	5134	5609
Sirove materije nejestive, osim goriva	103068	109771	89543	26661	33840	26573
Mineralna goriva, maziva i srodni proizvodi	322359	499330	314320	306086	567238	436460
Masti i ulja život. i biljnog porijekla	-	-	15	10872	11179	9814
Kemijski proizvodi	282335	440124	514448	327323	388163	350850
Industrijski proizvodi razvrstani prema vrsti sirov	275270	366113	347780	724964	914537	835610
Mašine/Strojevi i transportna sredstva	456586	533482	597653	562361	644240	728033
Razni industrijski proizvodi	571239	703759	657864	209352	246112	237169
Proizvodi nerazvrstani po kategorijama	7200	10601	23	1800	8160	-

(FZS)

Tabela 22. Uvoz/Izvoz TK po zemljama u 2021. – 2023.godini

IZVOZ I UVOZ PO ZEMLJAMA NAMJENE, PORIJEKLA/PODRIJETLA - TOP 10							
	Izvoz, 000 KM				Uvoz, 000 KM		
	2021	2022	2023		2021	2022	2023
UKUPNO	2076795	2732608.22	2588897	UKUPNO	2377502	3049718	2863260
Srbija	402076	599080	395107	SAD	153972	504193	386457
Austrija	372010	471717	478293	Njemačka	252278	347425	361933
Njemačka	306658	407886	421147	Turska	170174	318719	295145
Hrvatska	179832	279224	298964	Kina	137626	228948	272990
Slovenija	186740	209274	235029	Austrija	189878	227329	216790
Nizozemska	111830	115608	116339	Italija	144315	203561	198009
Italija	98187	115082	121793	Srbija	113637	170083	161817
Mađarska	62348	89987	71530	Hrvatska	92637	121427	115580
Norveška	24884	37753	36779	Slovenija	71709	96033	105826
Poljska	22749	49311	62024	Mađarska	75692	124389	93928
Ostale zemlje	309435	357686	351892	Ostale zemlje	469579	707611	654785

(FZS)

Tabela 23. Spoljno trgovinski bilans po zemljama u 2021. – 2023.godini (000KM)

Ime zemlje	2021	2022	2023
Austrija	182132	244388	261503
Njemačka	54380	60461	59214
Italija	-46128	-88479	-76216
Srbija	288439	428997	233290
Hrvatska	87195	157797	183384
Slovenija	115031	113241	129203
Ostale zemlje	-160144	-349925	-302893

(FZS)

Grafikon 12. Spoljnotrgovinski bilans TK po zemljama u 2021.-2023.godina (u 000KM)

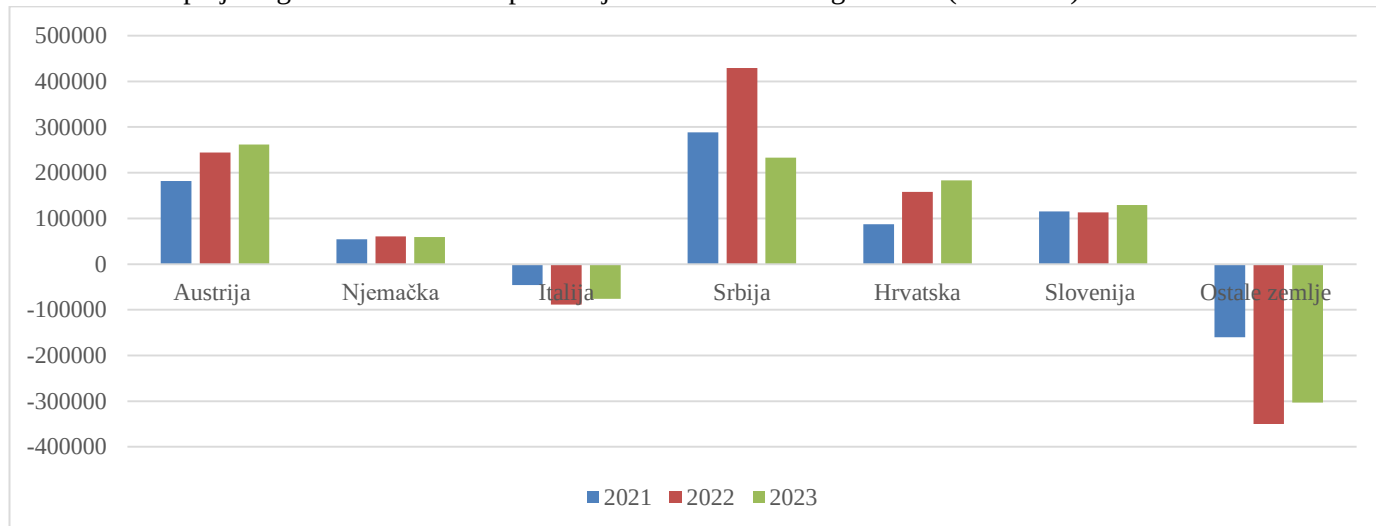
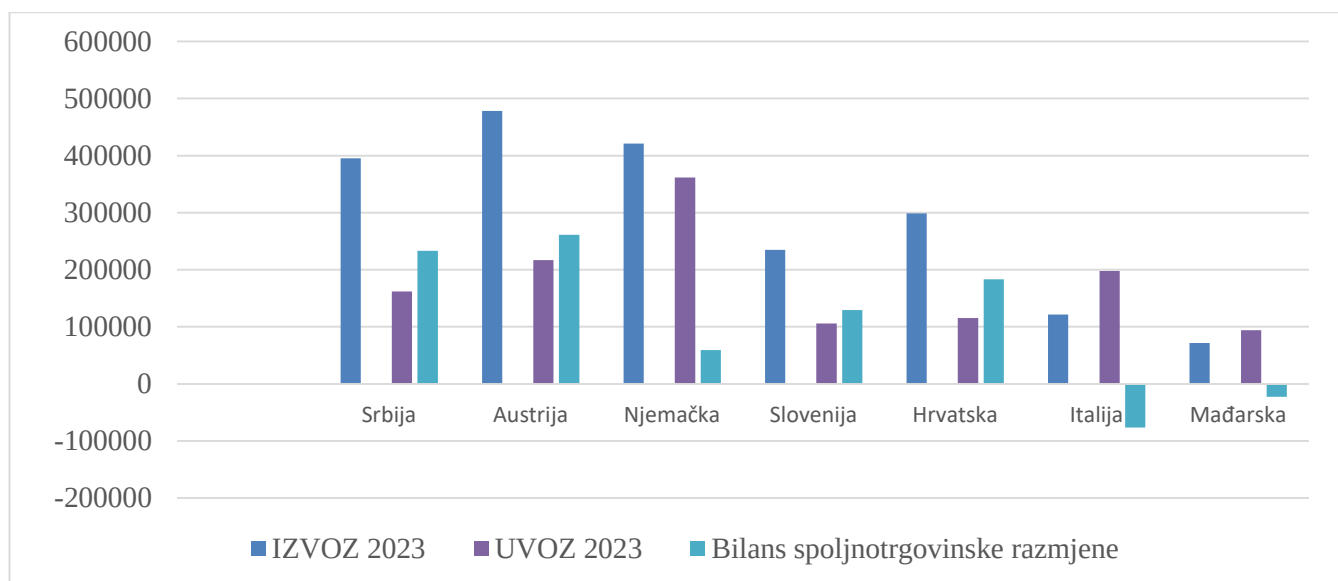

Tabela 24. Spoljnotrgovinski bilans po zemljama za 2023.godinu

	IZVOZ 2023		UVOZ 2023	Bilans spoljnotrgovinske razmjene
UKUPNO	2588897	UKUPNO	2863260	
Srbija	395107	Srbija	161817	233290
Austrija	478293	Austrija	216790	261503
Njemačka	421147	Njemačka	361933	59214
Slovenija	235029	Slovenija	105826	129203
Hrvatska	298964	Hrvatska	115580	183384
Italija	121793	Italija	198009	-76216
Mađarska	71530	Mađarska	93928	-22398

(FZS)

Grafikon 13. Spoljnotrgovinski bilans za 7 zemalja najintezivnije razmjene u 2023.godini (u 000KM)

Od 7 zemalja svijeta sa najintezivnijom razmjenom sa Tuzlanskim kantonom, imamo negativan spoljnotrgovinski bilans sa njih 2, a to su :

- Italija u iznosu od 76.2016.000,00KM
- Mađarska u iznosu od 22.398.000,00KM

Pozitivan spoljnotrgovinski bilans Tuzlanski kanton ima sa:

- Austrijom 261.503.000,00KM
- Srbijom 233.290.000,00KM
- Hrvatska u iznosu od 183.384.000,00KM
- Slovenijom 129.203.000,00KM,
- Njemačka u iznosu od 59.214.000,00KM

U 2023.godini najveći spoljnotrgovinski suficit imamo sa Austrijom, dok je sa Italijom izražen najveći deficit.

AKTIVNOSTI MINISTARSTVA I REALIZIRANI PROGRAMI

Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona u 2023.godini u sektoru trgovine, planiranim godišnjim programom bilo su usmjerena na ostvarivanje dva cilja koja su u skladu sa Strategijom razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027.godina, Strateškim cilj1., Prioritet 1.3., Mjera 1.3.3. a odnose se na:

- 1. Unaprijediti znanje potrošača o pravima koja su propisana Zakonom o zaštiti potrošača u BIH.**
- 2. Povećati svijest građana o značaju kupovine i potrošnje domaćih proizvoda i novih lokalnih turističkih paketa za sveukupni društveni razvoj kroz projekat “Kupujmo-Putujmo domaće”.**

Ostvareni rezultati su:

Cilj 1:

U organizaciji Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja TK i Udruženja potrošača „Klub potrošača Tuzlanskog kantona“ Tuzla, na inicijativu Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona, 15.12.2023. godine u prostorijama Doma penzionera Tuzla održana je **Radionica o temi** „Politika i normativni okvir iz područja zaštite prava potrošača u svjetlu objavljenog Izvještaja o napretku Bosne i Hercegovine (2023.godina) i otvaranja pregovaračkog procesa“. Cilj ovog skupa bio je apsolvirati sadašnju situaciju i očekivanja vezana za zaštitu prava potrošača, oslanjajući se na iskustva susjeda (Republika Hrvatska), te projicirati sliku budućih politika, mjera i aktivnosti.

Bosna i Hercegovina je na prekretnici: otvoreni su pregovori za pridruživanje. Potrošači Bosne i Hercegovine su odavno na tržištu Evropske unije, ali prava i zaštite potrošača nisu kao u Evropskoj Uniji. Osim toga, potrošači su najšira građanska platforma – svi smo potrošači, pa smo stoga zainteresovani za što više informacija: šta se očekuje od državnih institucija, šta od nevladinog sektora – udruženja, kako našim djelovanjem najbolje doprinijeti pregovaračkom procesu kroz Poglavlje 28.

Svoj doprinos na radionici su dali predstavnici Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja Republike Hrvatske, iz Sektora zaštite prava potrošača, predstavnik Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, predstavnik Federalnog ministarstva trgovine, predstavnik Federalne uprave za inspeksijske poslove, predstavnik Inspektorata Brčko Distrikta, predstavnica Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja TK, kao i predstavnici udruženja potrošača Tuzla, Živinice, Odžak.

Radionica je dala odgovore na normativne aktivnosti iz područja zaštite prava potrošača i politike zaštite prava potrošača sa naglaskom na preporuke i iskustva naših susjeda iz Republike Hrvatske. Razgovaralo se i o nadzoru nad tržištem i zaštiti potrošača, zakonodavnom okviru za zaštitu potrošača, kao i problemima, praksama i iskustvima inspeksijskih poslova vezano za zaštitu potrošača.

U 2023.godini obilježen je **15. mart kao Svjetski dan prava potrošača**. Obilježavanje je imalo za cilj podizanje svijesti o pravima potrošača i njihovoj zaštiti kao i potrebi poštivanja prava potrošača od strane svih aktera na tržištu. Ove godine tema Svjetskog dana prava potrošača je bila “Osnaživanje potrošača u energetskej tranziciji“. U toku je energetska kriza koja pogađa sve građane te se zbog toga želi podići svijest potrošača o važnosti prelaska na održive energetske sisteme kao i unaprijediti zaštitu prava potrošača na energetskom tržištu.

U toku 2023. godine realizovane su i dvije edukativne sesije u Tuzli i Kalesiji. Cilj je bilo jačanje svijesti potrošača o pravima potrošača u Bosni i Hercegovini sa osvrtom na najčešća i najgrublja kršenja prava potrošača sa kojima se susreće ciljana populacija (žene, domaćice srednje i starije životne dobi) sa posebnim osvrtom na:

- nadležnosti MTTTS TK i kantonalnih inspekcija u zaštiti potrošača,
- kršenja prava potrošača u elektronskom kupovanju (internet: društvene platforme),

- preporuke za izbjegavanje rizika internet kupovanja, te
- informisanja učesnika edukativne sesije o akcijama i mjerama Federalnog ministarstva trgovine (u saradnji sa kantonalnim/županijskim ministarstvima) o aktivnostima ograničavanja marži (veleprodajnih i maloprodajnih) na 15 osnovnih prehrambenih proizvoda u periodu 12.10. – 15.12.2023.godine i projektu/aktivnostima „zaključavanja cijena“ za preko četrdeset prehrambenih proizvoda i proizvoda iz higijenskog paketa u periodu od 15.12.2023. do 15.03.2024. godine. Ukupan broj prisutnih učesnika je 77. Učesnici su svojim aktivnim učešćem potvrdili potrebu održavanja edukacija jer mnogi naši građani nemaju adekvatne informacije o zaštiti prava potrošača.

Cilj 2:

Kampanjom „Kupujmo domaće“, kontinuirano od 2013.godine, nastojimo podizati svijest građana o značaju kupovine i potrošnje domaćih proizvoda, a nakon pojave pandemije COVID-19, takođe, radimo na promoviranju lokalnih turističko-ugostiteljskih usluga odnosno kupovinu proizvoda domaćih proizvođača i korištenje lokalnih turističko-ugostiteljskih resursa na području Tuzlanskog kantona. Rezultat kojem želimo doprinjeti je značajnije učešće domaćih proizvoda i lokalne turističko-ugostiteljske lokalne ponude u ukupnoj potrošnji, čime se direktno utiče na ekonomski razvoj Tuzlanskog kantona i zapošljavanje.

U cilju podizanja svijesti građana o značaju kupovine i potrošnje domaćih proizvoda i novih lokalnih turističkih paketa za sveukupni društveni razvoj kroz projekat “Kupujmo-Putujmo domaće”, realizirana je promotivna kampanja putem potpisivanja ugovora o produkciji i emitovanju sa RTV TK i Medija TV ukupne vrijednosti u iznosu od 11.700 KM. Promotivna kampanja „Kupujmo-Putujmo domaće“ doprinosi informisanosti građana Tuzlanskog kantona o privrednim subjektima koji imaju kvalitetan i dostupan proizvod kao i o mogućnostima posjete domaćih turističkih destinacija te ih motiviše da kupuju domaće proizvode i turističke usluge te tako daju doprinos održavanju stabilnosti domaće, lokalne ekonomije.

Osim toga, kontinuirano se radilo na iznalaženju problema trgovaca-pojedinaca gdje su evidentirana dva problema na općinskim/gradskim pijacama: 1) većina pijaca ne ispunjavaju minimalno tehničke uslove za rad 2) većina trgovaca koja radi na pijacama još uvijek nije registrovano. Ustanovljeno je da je potrebno posvetiti posebnu pažnju ovom pitanju kroz kreiranje posebnih programa kontrole rada organizatora tržnica-pijaca i sistemskom pristupu otklanjanja nagomilanih problema kako bi započeli proces unaprijeđenja stanja na našim tržnicama-pijacama.

U 2023.godini pripremljen je Javni poziv za dodjelu finansijske podrške kako bi se doprinjelo rješavanju problema neadekvatnih minimalno tehničkih uslova za rad na lokalnim tržnicama. Kroz ovaj Javni poziv, cilj je bio da se podrže ulaganja u tržišnu infrastrukturu za aktivnosti povezane s održivim ruralnim razvojem, kao što su zelene pijace, lokalne tržnice, mobilna sajamska infrastruktura namijenjena za prodaju poljoprivrednih i zanatskih proizvoda, distancirana prodajna mjesta locirana uz regionalne i lokalne ceste i eko prodajne kuće. Pripremljen je tekst Odluke i Javnog poziva, kao i imenovana Komisiju za odabir projekata. Realizovane su aktivnosti na pripremi Odluke o kriterijima kao i priprema teksta Javnog poziva, ali nažalost sredstva nisu utrošena jer nije bilo prijava na Javni poziv. Kako sredstva ne bi ostala neiskorištena transferisana su za druge potrebe na području Tuzlanskog kantona shodno odlukama Vlade Tuzlanskog kantona.

KRATAK PREGLED

Na području Tuzlanskog kantona u 2023. godini bilo je registrirano 21.808 poslovnih subjekata što je u odnosu na 2022. godinu više za 391 odnosno za 1,82%. Od toga je 10.415 pravnih i 11.393 fizičkih lica.

Njih 5.591 je iz oblasti trgovine na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala, te trgovine predmetima za ličnu upotrebu u domaćinstvu, što čini 26% od ukupnog broja registriranih firmi u Tuzlanskom kantonu.

Broj registriranih subjekata u trgovini u 2023. godini u Tuzlanskom kantonu je veći za 3 ili za 0,05% u odnosu na 2022. godinu.

Od ukupno 5.591 subjekata registriranih za obavljanje trgovačke djelatnosti u 2023. godini, 2.545 je pravnih lica tj. 46%, dok je 3.088 fizičkih lica ili 54%.

U 2023. godini evidentan je blagi pad broja fizičkih lica u oblasti trgovine. Uzrok tome možemo tražiti u povećanoj koncentraciji prometa u velikim tržišnim centrima te pojavi velikog broja on-line trgovina putem interneta i društvenih mreža. Nastavlja se trend rasta „sive ekonomije“ jer je najveći broj on-line trgovaca nije registriran, prilikom prodaje ne ispostavlja fiskalne račune, potrošači pri takvim kupovinama nisu zaštićeni niti mogu tražiti pravnu zaštitu u skladu s važećim propisima u toj oblasti. Još uvijek niti na jednom nivou u BiH nisu uspostavljeni adekvatni mehanizmi za suzbijanje ove pojave. Ovo je problem koji zahtjeva brzu reakciju svih nivoa vlasti kako bi se na vrijeme zaustavila potrošnja koja nije u zakonskom okviru. Zbog toga je Federalno ministarstvo trgovine FBiH u 2023. godini započelo proces izrade novog Zakona o unutrašnjoj trgovini te je do kraj godine donesen Nacrt Zakona o unutrašnjoj trgovini.

Broj zaposlenih u Tuzlanskom kantonu 31.12.2023. godine, prema podacima FZS FBiH, iznosio je 101.715, i veći je za 523 osobe, odnosno za 0,52% u odnosu na 2022. godinu. Od toga broja zaposlenih u trgovini je bio 18.545 što je za 208 lica odnosno 1,13% više u odnosu na 2022. godinu.

Prosječna neto plaća ostvarena u trgovini u 2023. godini u iznosu od 905,00KM, viša je za 15,43% u odnosu na prosječnu neto plaću u trgovini u 2022. godini (784,00KM), a od prosječne plaće u Tuzlanskom kantonu (1.161,00KM) niža je za 22,05%, te se i dalje nalazi se među najnižim plaćama u Kantonu (pored hotelijerstva, ugostiteljstva te građevinarstva).

Ministarstvo je, takođe, u 2023. godini pratilo i prosječne cijene osnovnih životnih namirnica na osnovu podataka koje su dostavljale najveće maloprodajne trgovine: d.o.o. „Bingo“ exportimport, „Merkator-BH“ d.o.o., „Piemonte“ d.o.o., „Belamionix“ d.o.o.. Na osnovu tih podataka sastavljen je pregled prosječnih cijena odabranih artikala i utvrđeno da su se prosječne cijene u 2023. godini u odnosu na 2021. godinu povećale za: Mlijeko za 20,67%; Deterdžent za 20,25%; So za 19,80%; Riža za 14,90%; Šećer za 13,18%; Maslac za 7,17%; Hljev za 5,52%; Brašno za 3,80%. Prosječno povećanje cijena osnovnih životnih namirnica prema evidenciji je 13,25%.

Prilikom inspekcijskih kontrola u toku 2023. godine na području 13 općina/gradova Tuzlanskog Kantona stavljen je van prometa robe u vrijednosti od 8.000,00 KM.

Rezultat izvršenih inspekcijskih kontrola u oblasti trgovine na području Tuzlanskog kantona u 2023. godini je sljedeći:

- 17 subjekata nadzora je registrovalo djelatnost
- 14 subjekata nadzora je prestalo sa radom
- 169 subjekata nadzora je otklonilo nedostatke u poslovanju po izdatim rješenjima
- Izdato je 204 prekršajnih naloga

➤ Iznos novčanih kazni po izdatim prekršajnim nalogima je 276.930,00KM

Ukupna vrijednost izvoza Tuzlanskog kantona u 2023. godini iznosila je 2.588.897.000,00KM, što je manje za 5,25% u odnosu na 2022. godinu.

Najviše robe izvezeno je u Austriju, Njemačku, Srbiju, Hrvatsku, Sloveniju, Italiju, Nizozemsku, , Poljsku i Norvešku, respektivno.

U svim kategorijama proizvoda je došlo do smanjenja izvoza izuzev kod kategorija Kemijski proizvodi i Industrijski proizvodi razvrstani prema materijalu.

Privredni subjekti u Tuzlanskom kantonu tokom 2023.godine uvezli su robe u vrijednosti 2.863.260.000,00KM, što je za 6,11% manje nego u 2022.godine, kada smo imali uvoz od 3.049.718.000,00KM .

Na područje Tuzlanskog kantona najviše se uvozilo robe iz SAD, Njemacke, Turske, Kine, Austrije, Italije, Srbije, Hrvatske, Slovenije, Mađarske, respektivno.

U 2023. godini najviše je porastao uvoz iz Kine i to za 19,24% a zatim iz Slovenije 10,20% i Njemačke 4,18% .

Do najvećeg procentualnog rasta uvoza došlo u kategoriji Mašine/Strojevi i druga transportna sredstva i to 13,01%, a zatim i kod kategorije „ Piće i duhan“ za 9,25% a najveće smanjenje je kod kategorije Mineralna goriva, maziva i srodni proizvodi gdje je procenat smanjenja 23,06%.

Ukupan izvoz firmi Tuzlanskog kantona u 2023. godini iznosio je 2.588.897.000,00KM, a uvoz 2.863.260.000,00KM pa je spoljnotrgovinski deficit u 2023. godini iznosio 274.363.000,00KM a pokrivenost uvoza izvozom 90,40% , što je više u odnosu na 2022.godinu kada je pokrivenost uvoza izvozom bila 89,6% a spoljnotrgovinski deficit 317.110.000,00KM.

U 2023.godini najveći spoljnotrgovinski suficit imamo sa Austrijom, dok je sa Italijom i Mađarskom izražen najveći deficit.

MINISTAR

Broj:

Tuzla, 26.06.2024.

Denis Bećirović